

În privința dialectismelor este de observat că ele au fost înserate în *Dicționar* literarizate. Literarizarea din punct de vedere al grafiei (pronunțării) își găsește justificarea în faptul că, altfel, ar fi fost necesară crearea de noi semne grafice (alături de cele existente în alfabetul sîrbocroat), ceea ce ar fi dus la îngreunarea folosirii *Dicționarului*. Mai îndoielnică este însă necesitatea literarizării lor din punctul de vedere al accentului. Este îndeobște cunoscut că o bună parte din graiurile sîrbocroate (dacă nu majoritatea) nu mai cunosc sistemul de patru accente ('', '˘, '˘, '˘), însușit de limba literară, ci de trei, două sau chiar unul. Aplicarea sistemului de patru accente tuturor cuvintelor din toate graiurile sîrbocroate imprimă *Dicționarului*, în această privință, un puternic caracter normativ. Aceasta reiese și din neincluderea în *Dicționar* a unor variante de accent ca *asistănt*, *adutēnt* etc. (alături de *asistent*, *adutant*), incorecte din punct de vedere al normei literare, dar foarte frecvente în vorbire. De altfel, variantele de accent sînt date de *Dicționar* numai în măsura în care se încadrează în sistemul limbii literare.

Ilustrarea sensurilor cuvintelor cu exemple bogate este un incontestabil merit al *Dicționarului*. Nu rare sînt cuvintele ca *bacati*, *biti*, *blag*, *blago*, a căror ilustrare este făcută pe mai multe coloane. Există însă și un număr de cuvinte, ce e drept foarte restrîns, pentru care exemple lipsesc. Aici e vorba în primul rînd de acelea care au fost extrase din glosarele regionale, unde a fost notat numai sensul.

Cele cîteva observații aduse mai sus sînt, într-o măsură sau alta, inerente oricărui dicționar și nu sînt de natură să-i micșoreze valoarea științifică. *Dicționarul limbii sîrbocroate literare și populare* constituie, alături de *Dicționarul Academiei din Zagreb* (care e istoric), o capodoperă a lexicografiei sîrbocroate, iar pentru cercetătorul relațiilor româno-slave un instrument de lucru de neînlocuit.

DORIN GĂMULESCU

ANDRÉ MAZON, *Grammaire de la langue russe*, ed. a IV-a, revăzută și completată de autor, cu concursul lui José Johannet și a lui Jaques Lépissier. Paris, Institut d'Études slaves, 1963, 368 p. în 8°.

Lucrarea aparține unuia dintre cei mai de seamă specialiști francezi în domeniul slavisticii, autor, printre altele, al cîtorva importante studii asupra limbii și literaturii ruse.

Ca structură, ediția de față nu diferă de precedenta (Paris, 1949) decît prin adăugarea *Introducerii* (p. 5—8), în care se precizează termenul de limbă rusă în raport cu ucrainiana și bielorusa și se dau indicații recente asupra numărului vorbitorilor în aceste limbi. *Expunerea*, precum arată și autorul, este, în primul rînd, *descriptivă* și caută să claseze faptele așa cum există ele în realitatea prezentă, la istoria limbii făcîndu-se apel numai în măsura în care acest lucru e necesar pentru o mai bună înțelegere și clarificare a formelor moderne (p. 6).

Cele 14 capitole ale *Gramaticii* sînt: I — *Ortografia și pronunțarea* (p. 9—33), II — *Principalele alternanțe fonetice* (p. 34—47), III — *Flexiunea nominală* (p. 48—51), IV — *Declinarea substantivelor* (p. 52—77), V — *Pronumele* (p. 78—86), VI — *Adjectivele* (p. 87—98), VII — *Numeralele* (p. 99—108), VIII — *Folosirea formelor nominale* (p. 109—129), IX — *Formarea numelor* (substantive, adjective, adverbe — p. 130—154), X — *Sistemul verbului* (p. 155—178), XI — *Verbele* (p. 179—281), XII — *Fraza* (p. 282—311), XIII — *Versul* (p. 312—319), XIV — *Apendice: Ț în vechea ortografie; Punctuația; Terminologia gramaticală* (p. 320—324). Urmează un repertoriu bibliografic (selectiv), organizat în 5 scurte capitole: *Istoria limbii* (p. 325—328), *Descrierea limbii moderne* (p. 328—331), *Lexicologie* (p. 332—334), *Texte accentuate* (p. 334—335) și *Lingvistică comparată* (p. 335—336). Lista este « adusă la zi » (pînă în 1963). Lucrarea se încheie cu un *Index francez* (de materii) și cu un foarte util și comod *Index rusesc* (p. 338—359), care cuprinde toate cuvintele, morfemele și procesele fonetice menționate în cursul expunerii.

Bazat pe cunoașterea vastă și profundă a materiei, autorul prezintă problemele clar și concis, din perspectiva vorbitorilor în limba franceză. Atrag în mod deosebit de favorabil atenția numeroasele subtilități în folosirea aspectului verbal, categorii morfologice necunoscută francezei (cf., de ex., *He говори этого!*, dar *He скажите ему этого!*, p. 279). Aprecieri pozitive merită sublinierea în repetate rînduri a tendințelor actuale din limba rusă literară, ca, de ex. tendința de limitare a formelor scurte ale adjectivului (p. 87—88 și 91), tendința de folosire pe lingă negația *ne* a verbelor de aspect imperfectiv etc. (Despre contribuțiile prof. A. Mazon în acest domeniu vezi V. V. Vinogradov, *Русский язык. Грамматическое учение о слове*, Moscova, 1947, p. 492, 495—496, 504, 543, la care trebuie să adăugăm *L'aspect des verbes slaves, principes et problèmes*, Moscova, 1958).